

**ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ПОЛОЖАЈА
ИЗБЕГЛИХ И ИНТЕРНО РАСЕЉЕНИХ ЛИЦА И ПОВРАТНИКА
ПО ОСНОВУ СПОРАЗУМА О РЕАДМИСИЈИ**

ОПШТИНИ ПИРОТ

У периоду 2013-2016. година

Општина Пирот новембар 2012

С а д р ж а ј

У в о д

- Уводна реч Председника општине
- Шта Локални акциони палан за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица, повратника и ИРЛ
- Одлука Скупштине општине о усвајању Локалног акционог плана
- Захвалност учесницима/цама у процесу израде Локалног акционог палана
- Резиме Локалног акционог плана

–Поглавље 1. Општи подаци о Општини Пирот

–Поглавље 2. Подаци о избеглим, интерно расељеним лицима и повртницима по основу споразума о реадмисији у Општини Пирот

–Поглавље 3. Анализа ситуације, закључци и препоруке

–Поглавље 4. Приоритетне циљне групе

–Поглавље 5. Општи и специфични циљеви

–Поглавље 6. Активности и задаци за реализацију Локалног акционог плана

–Поглавље 7. Ресурси – буџет

–Поглавље 8. Аранжмани за примену

–Поглавље 9. Праћење и оцена успешности

–Поглавље 10. Популациона политика

У В О Д

Уводна реч Председника општине Пирот

Поштовани суграђани,

Према евиденцији Повереништва за избеглице у нашој општини је у протеклих 20 година боравило 1.200 избеглих и прогнаних лица са простора бивших југословенских република као и 170 интерно расељених лица углавном са простора Косова и Метохије.

Локална самоуправа је свих ових година, у складу са могућностима, настојала да олакша живот људима који су стицајем околности постали наши суграђани. Сада идемо корак даље. У циљу трајног решења проблема ове циљне групе, Општина Пирот је у марту 2010.године усвојила Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица која живе у нашој општини за период 2010-2013.година. До данас, зацртани циљеви су: куповина сеоских домаћинстава, обезбеђивање грађевинског материјала и доходовне активности.

Имајући у виду стратешко опредељење Владе Републике Србије ка европским интеграцијама, решавање проблема реинтеграције повратника по основу споразума о реадмисији са Европском унијом се наметнуло као један од задатака за наредни период. У том смислу, основни задатак нашег деловања у наредном периоду биће и даље подршка и унапређење положаја избеглица и интерно расељених лица, али и повратника по основу споразума о реадмисији. Све релевантне јединице локалне самоуправе радиће заједно натрајном решавању стамбеног питања најугроженијих из ове циљне групе, те на обезбеђењу услова за њихову интеграцију, односно реинтеграцију у локалну заједницу.

Сматрам да је израда Локалног акционог плана за период 2013-2016.година само наставак општег стратешког приступа локалне самоуправе развоју општине Пирот и побољшању услова за живот њених становника. Локални акциони план за унапређење положаја избеглица, ИРЛ и повратника јасно наглашава да је један од приоритета свих нас који управљамо овом општином да овој групи наших суграђана омогућимо достојан живот.

Пирот,
05.11.2012.год.

мр.Владан Васић
Председник општине Пирот

ШТА ЈЕ ЛОКАЛНИ ПЛАН АКЦИЈЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ПОЛОЖАЈА ИЗБЕГЛИХ, ИНТЕРНО РАСЕЉЕНИХ ЛИЦА И ПОВРАТНИКА ПО ОСНОВУ О СПОРАЗУМУ О РЕАДМИСИЈИ

У овом документу под процесу локалног акционог планирања унапређења положаја избеглих¹ и интерно расељених лица² (ИПЛ) и повратника по основу споразума о реадмисији (у даљем тексту повратници³) подразумевамо процес доношења одлука о томе које промене значајне за живот избеглих, интерно расељених лица и повратника намеравамо да остваримо у свом локалном окружењу у току предвиђеног временског периода. Тај процес се заснива на идентификовању најбољег начина ангажовања капацитета свих социјалних актера у заједници у планирању и примени пална. *Локални акциони план за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника (у даљем тексту ЛАП)* посматрамо као резултат процеса планирања или планску одлуку којом су дефинисани основни начини остваривања циљева развоја ове области живота локалне заједнице.

У оквиру овог документа, под избеглим и интерно расељеним лицима подразумевају се сва лица која су била изложена присилном напуштању својих домова и расељавању, због рата на простору бивших југословенских република и бомбардовања Косова и Метохије, укључујући и она лица која су у међувремену стекла статус грађана Републике Србије, али и даље имају нерешене егзистенцијалне проблеме настале у току избегличког статуса. Повратници су сви они грађани Србије који су избегли или нису имали право боравка у земљама ЕУ.

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника (ИПЛ) у Општини Пирот настао је као резултата учешћа у Пројекту „Јачање капацитета институцијама Републике Србије за управљање миграцијама и реинтеграцију повратника“ (СВММ пројекат). Подршка институцијама Владе републике Србије које су надлежне за избегла и интерно расељена лица. *Пројекат финансира Европска унија, а спровела Међународна организација за миграције (ИОМ)*. Корисници Пројекта су институције Владе Републике Србије које су надлежне за избегла, интерно расељена лица и повратнике: Комесаријат за избеглице Републике Србије, Министарство рада и социјалне политике, Министарство за дијаспору, Републички завод за статистику, као и друга надлежна министарства, општинска повереништва / повереници, центри за социјални рад, чланови савета за миграције и друга релевантни представници локалне самоуправе.

¹ Према Конвенцији УН о статусу избеглице (1951), **избеглица** је особа која је из основног страха да ће бити прогоњена због своје расе, националне припадности, рипадности одређеној друштвеној групи или због политичког уверења, напустила своју државу и не може лии због поменутог страха не жели да се у њу врати. Појам избеглице је протоколом из 1967.год. проширен и на особе које су биле изложене ратним страдањима или другим облицима насиља и зато одлучиле или биле принуђене да напусте своју државу. (<http://en.wikipedia.org/wiki/Refugee>)

² Не постоји правна дефиниција за **интерно расељена лица** као што постоји за избеглице. Међутим, извештај УН користи дефиницију: интерно расељена лица су лица, или групе лица, који су били присиљени да побегну или напусте своје домове или места уобичајног боравишта, а посебно као резултат или како би се избегли ефекти оружаног сукоба, генерализирана ситуацијама насиља, кршења људских права или природних катастрофа, и који нису прешли међународно признате државне границе.. Зато што се налазе у границама своје земље, могућности њихове међународне заштите су ограничене. Иако их, за разлику од избеглица, не штити Специјална конвенција УН, и даље их штите национални закони, међународно хуманитарно право и међународни правни акти у области људских права. (http://en.wikipedia.org/wiki/Internally_displaced_person)

³ Према споразуму о реадмисији са ЕУ, **повратник** је лице које не испуњава или више не испуњава важеће услове за улазак, боравак или настањење на територији државе чланице ЕУ, уколико је доказано или ако је могуће на основу поднетих *prima facie* доказа веродостојно предпоставити да је то лице држављанин Србије.

Стратешки оквир Пројекта одређен је у складу са политиком и правцима деловања дефинисаним Националном стратегијом за решавање питања избеглих и интерно расељених лица и другим националним стратешким документима од значаја за ову област⁴. У циљу координираног рада, коришћење научених лекција и најбољих пракси, овај Пројекат узима у обзир постојеће пројекте изградње капацитета на локалном нивоу, а наочито оне који су у домену социјалне, економске и стамбене политике. Креирање и спровођење локалних акционих планова за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица овде се третира као део ширег механизма смањења сиромаштва и социјалне уgroжености осетљивих друштвених група.

Локални план акције за унапређење положаја избеглица, ИРЛ и повратника на територији општине пирот доноси се на период од четири године (2013-2016.г.).

Процес израде Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у Општини пирот, заснива се на интерактивном приступу чије су основне методолошке карактеристике да је :

- **Локални** – спроведен је у локалној заједници и уважава локалне специфичности
- **Партиципативан** – укључио је различите битне актере процеса друштвено организоване подршке избеглим, интерно расељеним и повратницима у локалној заједници;
- **Утемељен** - на реалним околностима, расположивим ресурсима и потребама унапређење положаја избеглих, интерно расељених и повратника;
- **Прилагођен** - ситуацији у локалној заједници, актерима и позитивној промени којој се тежи;
- **Користи** - савремене методе планирања и анализе свих важних елемената потребних за доношење одлука;
- **Подстиче** - одговоран однос различитих друштвених актера у локалној заједници.

За потребе процеса, прикупљање и анализу основних података о положају и потребама избеглих, интерно расељених лица и повратника у Општини Пирот, коришћени су следећи извори: резултати интервјуа са потенцијалним корисницима/цама, закључци са састанка са локалним актерима, статистички подаци, различити извештаји и документи, подаци Комесаријата за избеглице Републике Србије, Општинског побареништва за избеглице, Црвеног крста, локалних невладиних организација итд. У процесу израде овог ЛАП-а који поред избеглих и интерно расељених лица обухвата и мере за унапређење положаја повратника, коришћени су подаци прикупљени кроз анкету коју је током месеца септембра спровео Комесаријат за избеглице, као и подаци ИОМ-а. Процес израде плана спроведен је током септембра 2012.године.

⁴Детаље о осталим националним документима прегледати у Поглављу: Анализа ситуације и закључци

**ОДЛУКА СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ ПИРОТ О УСВАЈАЊУ ЛОКАЛНОГ
АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ПОЛОЖАЈА ИЗБЕГЛИХ, ИНТЕРНО
РАСЕЉЕНИХ ЛИЦА И ПОВРАТНИКА**

ЗАХВАЛНОСТ УЧЕСНИЦИМА У ПРОЦЕСУ ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНИРАЊА

Кључну улогу у процесу израде Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника у Општини Пирот за период 2013-2016.г., формиран је Општински Савет за управљање миграцијама и трајна решења који су чинили представници локалне самоуправе као носиоца процеса и формалног доносиоца овог документа, укључујући и Повереништво за избеглице; институције система које се на локалном нивоу баве питањима избеглих и интерно расељених и Комесаријата за избеглице Републике Србије. Савет за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица био је укључен у израду, реализацију и праћење предходног локалног акционог плана (2010-2013), па су се самим тим и искуства стечена током предходног периода била од изузетног значаја у креирању новог акционог плана за предстојећи четворогодишњи период (2013-2016).

Улога Савета за миграције била је да:

- Обезбеди потребне податке непосредно од циљних група и социјалних актера у систему подршке избеглим, интерно расељеним лицима и повратницима;
- Креира планове и конкретне мере за унапређење положаја избеглица, ИРЛ и повратника, те дефинише правце будућег развоја;
- Размењује информације и учествује на састанцима од значаја за процес планирања;
- Примењује усвојене методе планирања током процеса планирања;
- Дефинише правце развоја и сарађује са различитим релевантним локалним и републичким актерима;
- Планирапрати реализацију и оцењује успешност локалног акционог плана за период 2010-2013;
- Ради на писању завршног документа;
- Иницира јавну расправу о нацрту документа и допринесе да финална верзија буде предложена Скупштини Општине на усвајање.

Чланови/ице општинске радне групе су:

- 1.Зоран Гогић, повереник Комесаријата за избеглице – председник
- 2.Костић Сава, заменик начелника за ванпривредне делатности – секретар
- 3.Цолић Нела, радник Општинског центра за социјални рад Пирот.

Захваљујемо се свим члановима Савета за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица на учешћу у процесу планирања. Остали актери укључени у сам процес локалног планирања су били представници различитих институција, организација и група, укључујући и групе потенцијаних корисника/ца који су повремено учествовали у консултативном процесу. Посебну захвалност изражавамо комесаријату за избеглице Републике Србије и ИОМ пројектном тиму.

САЖЕТАК - РЕЗИМЕ

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих ИРЛ и повратника у Општини Пирот, за период 2013. - 2016.године, је стратешки документ Скупштине општине Пирот, заснован на свеобухватној аналитизи ситуације који изражава дугорочна опредељења локалне самоуправе да побољша услове живота и могућности за интеграцију избеглих, интерно расељених лица и повратника у локалну заједницу. Према подацима Комесаријата за избеглице на дан 1.јул 2012.године регистровано је 88 избеглих лица и 394 интерно расељених лица. Од потписивања споразума о реадмисији с ЕУ 2007.године, у Пирот се вратило 90 држављана Србије који нису имали, или су изгубили основ боравка. Од тог броја, преко канцеларије за реадмисију враћене су 23 особе, док је кроз програме организованог повратка које је реализовао ИОМ, у Општину Пирот враћено укупно 67 особа, углавном из немачке (програм GARP).

Општи циљ Локалног акционог плана за период 2013-2016.г. Унапређење социјално-материјалног положаја и животног стандарда избеглих, ИРЛ и повратника кроз програме стамбеног збрињавања и економског оснаживања, што ће дугорочно посматрано допринети и побољшању демографске ситуације у овој општини.

Специфични циљеви овог ЛАП-а су:

Специфични циљ 1: До краја 2016.године, у складу са мерама политике Општине, стамбено збринути најмање 8 породица избеглица, ИРЛ и повратника кроз програм откупа кућа са окућницом.

Специфични циљ 2: До краја 2016.године стамбено збринути најмање 15 породица избеглих, ИРЛ и повратника доделом пакета грађевинског материјала за завршетак започетих стамбених објеката или адаптацију постојећих неусловних објеката.

Специфични циљ 3: До краја 2016.године економски оснажити и осамосталити најмање 20 избеглица, ИРЛ и повратника кроз програме самозапошљавања, односно путем доделе средстава за доходовне активности.

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника има предвиђене аранжмане за имплементацију, праћење (мониторинг) и оцењивање успешности (евалуацију).

За реализацију ЛАП-ом утврђених циљева током четворогодишњег периода имплементације биће потребна средства у износу од 10.000.000 динара која ће делом бити обезбеђена из буџета Општине, а делом из других извора финансирања (републичких, иностраних и домаћих фондова).

По г л а в љ е 1.

Лична карта Пирота

Пирот је мали европски град на југоистоку Србије са богатом културном традицијом и бурном историјом. Налази се на значајној међународној трансверзали „коридору 10“, који повезује Европу са Азијом, у средњем веку познатом као Виа милитарис. Пирот је административни центар највећег округа у Републици који са њим чине Димитровград, Бабушница и Бела Паланка, док је по површини од 1232 км² на трећем месту у

Републици. Својевремено је био центар прерађивачке индустрије млечних производа, коже, вуне, дрвета и индустрије одеће. Напоменимо да је имао више грла стоке од ондашње Краљевине касније СФР Југославије. Своју познатост Пирот пре свега дугује пиротском овчијем качкаваљу, пиротском ћилиму и данас свакако ауто гуми „Тигар МХ“.

Данас Пирот своју шансу види пре свега у развоју туризма, здраве хране и мануфактурне производње. Несумњиво да ће повратак Србије у међународне институције, као и пуноправно чланство Републике у Европској унији пружити могућности граду да искористи свој повољан положај и врати своје производе на европско и светско тржиште. Управо у циљу интергаривних процеса неопходно је уложити средтва у развој малих и средњих предузећа која су једина у стању да покрену замрлу пиротску привреду. Пирот очекује велику помоћ како Републике Србије тако и Европске уније и других међународних институција у циљу смањења незапошљености и развоја својих брендова. Град широм отвара своја врата свим инвеститорима који желе да свој капитал уложе у развој пиротске привреде и стоји им на располагању како у консалтингу и прибављању неопходне документације у савремено опремљеном услужном центру тако и у виду сваке друге помоћи. Добродошли!

Географске карактеристике

Надморска висина седиште општине (мнм)	368 м
Опсег надморских висина у општини (мин-мах)	368м-1080м
Географска дужина	220 36', источно од Гринича
Географска ширина	430 09', северно од Екватора
Просечна максимаална температура (°Ц)	18,42 °Ц
Просечна минимална температура (°Ц)	5,95 °Ц
Годишње падавине (мм)	504,27
Површина општине (км ²)	1.232

Конфигурација терена: планински део је најзаступљенији са 40%, затим следе брдски и равничарски са по 30% учешћа.

Саобраћај:

1. Магистрални ауто путеви кроз општину: интерконтинентални магистрални правац, европски аутопут Е-70, пут од Ниша ка Димитровграду (М-1-12) у дужини кроз општину Пиорт је 36 км, М-9 пут Пирот-Бабушница чија је дужина на територији општине Пирот 11 км.

2. Железница – интерконтинентални магистрални правац (Турска – Балкан).

Удаљеност Пирота у односу на веће центре у околини:

1. Пирот – Ниш : 75 км
2. Пирот – Београд : 330 км
3. Пирот – граница са Бугарском : 35 км
4. Пирот – Софија : 70 км

Основни подаци о становништву

Према званичним подацима Завода за статистику Републике Србије укупан број становника 1991. године био је 67.638 док је по попису из 2002. године тај број износио 63.791, односно у периоду од 11 година, између два наведена пописа, број становника се смањио за скоро 6%. Овај негативни тренд настављен је и током наредних година. Према прелиминарним резултатима пописа становништва, домаћинства и станова у републици Србији из 2011. године, укупан број становника у Општини Пирот је 58.547.

Табела 1. број становника према званичним пописима становништва

место/попис	1971	1981	1991	1999	2000	2001	2002	2011
Пирот	69,285	69,653	67,638	65,700	65,400	65,200	63,791	57,911
Пиротски округ	136,000	126,700	116,800	110,500	109,600	109,000	105,400	92,300

* извор: Завод за статистику Републике Србије, упоредни попис становништва по пописним годинама 1971, 1981, 1991, 2002, 2011

У циљу смањења негативних демографских трендова општина Пирот плански предузима мере и спроводи различите програме из области популационе политике, пре свега из области стамбеног збрињавања, усмерене на побољшање квалитета живота, како домицилног становништва, тако и социјално угрожених категорија избеглих, интерно расељених лица и повратника.

Просечна густина насељених у општини Пирот износи 52 становника на км² и испод је републичког просека. На територији општине Пирот се налази 71 село, а проценат сеоског становништва је око 35%.

Привреда:

Највећи привредни субјекти су А.Д. “Тигар” у гумарској индустрији који запошљава 4650 радника и ИО “Први мај” у текстилној индустрији са око 2000 радника.

П о г л а в љ е 2.

Подаци о избеглим и интерно расељеним лицима у општини

Са појавом конфилкта и почетком ратних сукоба на просторима бивше СФР Југославије долази до појаве првих избеглица у општину Пирот и донекле до промене у броју и структури становништва.

Такав талас није заобишо ни општину Пирот. Са собом избеглиштво доноси неминовно сиромаштво које државу Србију прати свих ових година. Нормално, да се код социјалне групе избеглице и интерно расељена лица оно манифестује на више начина, пре свега сиромаштво у материјалном смислу и немогућности и недоступност у приступу основним људским правима а то је својина непокретности, документа, слобода кретања, затим приступ здравственој заштити, социјалној помоћи, образовању и разним правним проблемима.

Први блажи талас избеглица у општини Пирот, почео је још давне 1990.године да би крајем 1991.године по избијања рата у Хрватској и касније и у Босни и Херцеговини почело да пристиже све већи број избеглих. Највећи број избеглих и прогнаних дошао је са простора Републике хрватске, а мањи број из Босне и Херцеговине. Највећи број избеглих и прогнаних лица забележен је 1995.године - скоро 1 300 избеглих и прогнаних лица. Општина Пирот је по хитном поступку оформила два колективна центра и то у насељу ХЕ – Пирот 4.км и насеље Бело Поље.

Од 1995.године на овамо, број избеглих и прогнаних након 1995.године стално се смањује. Један број њих се интегрисано у локалну средину, док се један број избеглих и прогнаних вратили у земљу порекла или је напустио Пирот и отишао ка већим градовима Републике Србије. Мањи број избеглица смештен је у домове за старе – највећи број њих 11 у Блаце. Према подацима комесаријата за избеглице Републике Србије од 01.07.2012.године, у општини пирот живи укупно 88 избеглица.

Што се тиче интерно расељених лица са Косова и Метохије према подацима пописа из 1999.године било је евидентирано 324 лица. Скоро половина је имала своје фамилије у Пироту, где су нашли уточиште, њих петнаестак је смештено у колективном центру ХЕ-Пирот 4.км, а остатак у приватном смештају. Општина Пирот је у сарадњи са комесаријатом за избеглице и различитим донаторима трајно решила стамбено питање за 4 ИРЛ породица.

Према подацима КИРС-а од 01.07.2012.године, у Општини Пирот живи укупно 394 избеглица и 653 интерно расељена лица.

Колективни центар ХЕ-Пирот 4.км је затворен 2004.године. Највећи број избеглица је решило стамбено питање куповањем сеоских домаћинстава и изградњом кућа по принципу самоградње, док су стара и болесна лица, њих 12, смештена у старачкке домове у општинама Блаце и Димитровград.

И поред низа различитих програма подршке избеглицима и интерно расељеним лицима који су током предходних година реализовани на територији општине пирот још увек има већи број избеглица, интерно расељених лица и повратника који се налазе у стању

социјалне потребе. Тренутно су интензивно ради на изнајмавању решења за трајно решавање стамбеног проблема ових лица и унапређења услова у којима живе.

ИРЛ у Општини Пирот, основни статистички подаци

Расељене породице

Година	Укупно људи	Укупно породица	Породице са 1-2 члана	Породице са 3-5 члана	Породице преко 5 чланова
2012	170	65	33	30	2

Смештај расељених лица

Година	Укупно људи	Укупно породица	Сопствени смештај или смештај код ближе родбине	Смештај код другог
2012	170	65	50	15

П о г л а в љ е 3.

Анализа ситуације и закључци

Анализа контекста или радног окружења је обухватила четири врсте квалитативних анализа:

- Преглед документације о ширем радном окружењу,
- Анализу стања (SWOT анализа),
- Анализу заинтересованих страна и
- Анализу проблема са закључцима.

3.1. Преглед документације о радном окружењу

обухватила је неколико кључних националних и локалних стратешких докумената релевантних за ову област, актуелни законски оквир који регулише питања избеглих, интерно расељених лица и повратника у Републици Србији, стратешка документа општине Пирот, те реализоване и актуелне пројекте и програме намењене избеглицама, ИРЛ и повратницима.

Национални стратешки документи од значаја за питање избеглих, интерно расељених лица и повратника су:

- Национална стратегија за решавање питања избеглих и интерно расељених лица (2002, ревизија март 2011.) за период 2011.-2014.године;
- Национална стратегија за управљање миграцијама (2009);
- Национална стратегија реинтеграције побратника по основу споразума о реадмисији (2009)
- Стратегија за смањење сиромаштва (2003);
- Национална стратегија одрживог развоја (2008);
- Национална стратегија привредног развоја Републике Србије 2006-2012;
- Национална стратегија запошљавања 2011-2020;
- Стратегија регионалног развоја Републике Србије 2007-2012;
- Стратегија развоја пољопривреде.

Актуелни законски оквир за питања избеглица је Закон о избеглицама. С обзиром на уочену потребу да тај Закон боље прати актуелне потребе и питања избеглица, у мају 2010. године усвојен је Закона о изменама и допунама закона о избеглицама.

Национална стратегија за решавање питања избеглих и интерно расељених лица (2002, и ревизија март 2011.г.) дефинише основне правце деловања-обезбеђивање услова за повратак и локалну интеграцију, што је потпуно у складу са међународно прихваћеним циљевима за решавање положаја ове групе грађана.

Остале наведене националне стратегије положају основу и дају смернице за развијање мера и акција у области локалне интеграције избеглих и интерно расељених лица, односно локалне реинтеграције повратника, којима се може допринети унапређењу њиховог животног стандарда и укупног друштвеног положаја.

Локална стратешка документа значајна за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника у Општини Пирот су:

- Стратешки акциони план општине Пирот 2004-2006
- Стратегија локалног економског развоје (април 2009.г.)
- Стратегија развоја географског информационог система (ГИС) за Општину Пирот (август 2006.г.)
- Стратегија развоја социјалне заштите у општини Пирот (2008)
- Локални план акције за децу (2005)
- Стратегија за унапређење инклузивног образовања (2007-2012)
- Локални план акције за Роме и особе са инвалидитетом ромску популацију
- Стратегија за младе општине Пирот (2011-2014)
- Стратегија развоја пољопривреде општине Пирот до 2015.године

Сви наведени документи, нарочито Локална стратегија развоја социјалне заштите, на одређени начин обухватају и групу избеглих и интерно расељених лица, препознају их као рањиву и идентификујући њихове социјалне потребе.

Општина Пирот је уз подршку различитих донатора до сада реализовала бројне програме који имају за циљ упражњење положаја избеглица и интерно расељених лица. Неки од најважнијих програма и пројеката реализовани од усвајања првог ЈАП-а су следећи:

- Пројекат самоградње уз помоћ општине Пирот, Комесаријата, УНХЦР-а и ЦДЦ за 10 породица.
- Помоћ у грађевинском материјалу за завршетак градње, 5 породица.
- Помоћ породицама које су почеле процес интеграције у локалну средину кроз набавку основних иницијалних средстава доделом пластеника, кока носилца, прасица, као и неке машине и алате.
- Помоћ у куповини сеоских домаћинстава за 11 породица од стране ИНТЕРСОСА.
- У оквиру одлуке о проширеним правима у области социјалне заштите у општини Пирот деца избеглица и расељена користила су бесплатну ужину а за кориснике материјалног обезбеђења и уџбенике.

Најважнији закључци ове анализе су следећи:

- Национална стратегија за решавање питања избеглих и интерно расељених лица (2002. ревизија март 2011.године) дефинише основне правце деловања – обезбеђивање услова за повратак и обезбеђивање услова за локалну интеграцију, што је потпуно у складу са међународно прихваћеним циљевима за решавање положаја ове групе грађана, али недостаје јој актуелизација и у усклађивање са реалним стањем;
- Национална стратегија за управљање миграцијама (2009) дефинише планско и организационо управљање миграцијама праћењем спољних и унутрашњих миграционих кретања, и спровођење активности које ће довести до подстицања регуларних и сузбијања нерегуларних миграција, као и решавање проблема избеглица и интерно расељених лица, ефикасни и ефективни прихват и одржива социо-економска реинтеграција повратника-грађана Републике Србије по основу споразума о реадмисији;
- Национална стратегија реинтеграције повратника по споразуму о реадмисији (2009) утврђује приоритетне области, као што су: издавање личних докумената, решавање питања смештаја, стварање могућности за запошљавање и остваривање других права, као што су право на здравствену заштиту, образовање, социјалну и породично-правну заштиту, итд. Одсуство координације и размене информација о повратницима представља озбиљну

сметњу у регистрацији лица која се враћају по основу реадмисије, утврђивању њихових потреба и пружању адекватне заштите ради њиховог укључивања у нову средину;

- Остале релевантне националне стратегије пружају основу и дају смернице за развијање мера и акција у области локалне интеграције избеглих и интерно расељених лица којима се може допринети унапређењу њиховог животног стандарда и укупног друштвеног положаја;

- Локална стартешка документа указују на проблем избеглих, интерно расељених лица и повратника у Општини Пирот, као и на значај њихове интеграције, односно реинтеграције у локалну заједницу.

- Програми и пројекти за избегле и ИРЛ који су до сада реализовани, као и они који су у току, били су углавном усмерени на решавање стамбеног проблема и економског оснаживања ове популације. Искуства стечена током реализације ових програма биће добра основа за развој нових програма у наредним годинама.

3.2.Анализа стања (SWOT анализа)

Анализа стања у локалној заједници извршена је кроз идентификацију досадашњих активности и резултата у домену подршке избеглицима, ИРЛ и повратницима, те кроз сагледавање капацитета и слабости локалне заједнице, те могућности и препрека са којима се локалне заједноца суочава. Анализа стања је утврђена коришћењем SWOT *технике*.

	Снаге локалног система	Слабости локалног система
У Н У Т Р А Ш Њ Е	<ul style="list-style-type: none"> - Подршка општинске управе и релевантних локалних институција; - Стручност чланова Савета у различитим областима од значаја за циљну групу; - Постојање локалних стратешких докумената који такође обухватају циљну групу ЛАП-а - Заинтересованост циљне групе; - Постојање актуелне базе података о избеглицима; - велики број напуштених сеоских домаћинстава; - Постојање посебне буџетске линије за повратнике - Искуство у сарадњи са донаторима и међународним партнерима. 	<ul style="list-style-type: none"> - Недостатак повезаности између база различитих институција; - Непостојање прецизне базе података о броју повратника; - Висока стопа незапослености у локалној заједници; - Ограничени фондови локалне самоуправе.
	<u>Могућности</u>	<u>Препреке</u>

С П О Љ А Ш Њ Е	<ul style="list-style-type: none"> - Постојање политичког концензуса за решавање проблема избеглица, ИРЛ и повратника на националном нивоу, као и постојање релевантних; - Постојање регионалног пројекта за трајно решавање стамбених проблема избеглих и расељених; - Доступнос IPA фондова; 	<ul style="list-style-type: none"> - Лоша глобална економска ситуација; - Спора имплементација националних стратегија и планова; - Постепено смањење донаторских фондова; - Тренд вишеструких повратника
--	---	--

Најважнији закључци ове анализе су:

- Локална заједница има значајне капацитете за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника. Главне снаге локалне заједнице релевантне за питање ове популације су: политичка воља и подршка локалне самоуправе, стратешки приступ развоју Општине у различитим областима и постојање посебних буџетских линија за избеглице и ИРЛ, те повратнике. У даљем раду требало би побољшати следеће капацитете локалне заједнице: повезаност између база података различитих институција, сарадња са приватним сектором и планирање наменских средстава у буџету локалне самоуправе за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника.
- Најзначајније спољашње могућности, које из ширег друштвеног окружења делују на питања избеглих, интерно расељених и повратника у локалној средини су: политички концензус на националном нивоу за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника, активности и програм КИРС-а, приступ ИРА фондовима и постојање регионалног стамбеног програма. Као важне препреке из спољашњег окружења које би требало узети у обзир у процесу даљег планирања, идентификоване су следеће: лоша глобална економска ситуација и постепено смањење донаторских фондова намењених овим питањима.

3.3. Анализа заинтересованих страна

Анализом заинтересованих страна идентификоване су кључне заинтересоване старане за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника у Општини Пирот, које су диференциране на крајње кориснике ЛАП-а (различите групе избеглих, интерно расељених лица и повратника) и кључне партнере локалној самоуправи у развијању и примени мера и програма.

Кључни партнери у локалној самоуправи су:

- *општинска управа*, која обезбеђује општи оквир, локалну регулативу и услове за реализацију подршке избеглим, интерно расељеним лицима и повратницима у локалној заједници.
- *Повереништво за избеглице*, као део општинске управе који врши поверене послове, у оквиру своје основне делатности и координације различитих програма на локалном нивоу пружа обухватну подршку избеглим, интерно расељеним лицима и повратницима кроз различите програме и индивидуалну помоћ.
- *Дирекција за изградњу Општине Пирот* у оквиру своје основне делатности, као и програмима и пројектима директно намењеним стамбеној изградњи за избегла, интерно расељена лица и повратници, омогућава решавање овог питања у локалној заједници.
- *Центар за социјални рад* организује и спроводи различите услове социјалне заштите у локалној заједници и пружа друге врсте законом предвиђене подршке избеглим, интерно расељеним лицима и повратницима у остваривању социјалних права.
- *Црвени Крст*, кроз своју основну делатност и програме као што је Народна кухиња, доделе пакета основних намирница или служба трагања, пружа подршку овој циљној групи.
- *Национална служба за запошљавање* – Филијала Пирот кроз своје програме samozapoшљавање и запошљавање, даје одређене припретете избеглим, интерно расељеним лицима и повратницима.

–*Образовне институције* (основне и средње школе и високошколске установе). Поред укључивања у образовних систем под једнаким условима као и за све друге ученике/студенте/полазнике, ове институције, у складу са могућностима обезбеђују и додатне повластице за посебно рањиве групе избеглих, интерно расељених и повратника – бесплатно студирање, бесплатни уџбеници, бесплатне екскурзије и сл. Такође, образовне институције сарађују у свим другим програмима намењеним овој циљној групи.

–*Здравствене институције* – Здравствени центар Пирот пружа различите услуге из свог домена рада и сарађује са другим институцијама у програмима намењеним избеглим, интерно расељеним лицима и повратницима.

–*Локалне НВО* – невладине организације имају врло значајну улогу у спровођењу појединих програма одобрених од разних донатора за избегла, интерно расељена лица и повратнике, као и у размени искустава и сазнања између самих корисника/чланова.

–*Невладине организације активне у општини Пирот* које реализују различите програме приказане.

–*КИРС* (Комесаријат за избеглице Републике Србије), чија се улога огледа у координацији различитих програма за избегле, интерно расељене и повратника, преко мреже повереника и кроз сарадњу са локалном самоуправом.

–*Министарство рада и социјалне политике* које кроз систем социјалне заштите обезбеђује остваривање свих законом предвиђених права у овој области за интерно расељена лица и за избегле.

3.4 **Анализа проблема**

Анализа проблема је показала да су главни проблеми избеглих, интерно расељених лица и повратника у Општини Пирот следећи:

–Нерешено стамбено питање, нарочито за популацију интерно расељених лица је централни и главни проблем.

–Незапосленост и висок проценат сиромаштва, што се најдрастичније одражава на старе и болесне као и самохране родитеље.

–Недовољни и неодговарајући социјално материјални подстицаји за интеграцију избеглих, ИРЛ и повратника услед недостатка адекватних програма, као и још увек присутних утицаја рата – посттрауматски ратни синдром, затвореност у тзв. неформалне групе (дружење са мештанима из истог села, регије из земље из које су избегли).

–Пасивност избеглих, ИПЛ, а посебно повратника, која се огледа пре свега у недовољној активности у циљу побољшања сопственог положаја.

–Непоседовање потребних личних докумената. Великом броју избеглих, ИРЛ и повратника основни проблем чини остваривање права на лична документа (држављанство и пребивалиште) у Републици Србији, због административних и финансијских потешкоћа у прибављању докумената за подношење захтева за пријем у држављанство и након тога за издавање личне карте. Велики део избегличке популације је управо због овог искључен из система социјалне заштите РС (право на материјално обезбеђење породице, туђа нега и помоћ, дечји додатак, родитељски додатак и др.). Такође је присутан и део избегличке популације који се још увек није определио за интеграцију и прихватање држављанства РС из страха да би то била препрека у остваривању или решавању до сада нерешених права у матичним земљама (имовинска права, права на пензију, упис радног стажа и сл.).

Одређени број повратничке популације такође нема чврсту одлуку за реинтеграцију (вишеструки повратници), што успорава и отежава остваривање њихових права у оквиру реинтеграције.

–Приступ здравственој и социјалној заштити: према Закону о здравственој заштити избегла и интерно расељена лица имају потпуно иста права као и домицилно становништво. Међутим, у овој области евидентни су велики проблеми у остваривању овог плана, због нерешеног статуса већег броја избеглих лица, којима током пописа избеглица 2004/2005. године статус избеглице није потврђен или се нису на овај попис одавала. Ова лица су или у поступку за добијање држављанства РС или још увек нису ни поднела захтев за добијање истог, немају у РС ни боравиште ни пребивалиште, те немају право на здравствену заштиту ни по једном основу. Међу овим лицима је велики број старих и болесних лица, која због неукости и болести веома тешко превазилазе административне препреке да би ово право остварили. Недовољна брига о сопственом здрављу код избеглица и ИРЛ је пратилац њихових живота. Евидентирају се и појаве пострауматског ратног синдрома код избеглица и ИРЛ. Проблеми повратника по реадмисији у области приступа здравственој и социјалној заштити огледају се кроз непоседовање здравствене књижице (због незаинтересованости) као и личне медицинске документације (хронични болесници, деца).

Општи закључци анализе и препоруке за будуће планирање

- Локална заједница и локална самоуправа имају капацитете за бављење унапређењем положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника, као што су: људски ресурси; одговарајуће локалне развојне документе и стратешки приступ развоју Општине; институционализоване организационе целине општинске управе чији је мандат унапређење развојних процеса у Општини и различите механизме за подстицање развоја (локални фондови, јавни конкурси итд.).
- И поред бројних програма помоћи који су реализовани током предходних година и даље остаје проблем нерешеног одговарајућег смештаја за већи број избеглица, ИРЛ и повратника. Велики број лица из ове популације је незапослен и живи на граници испод или доње границе сиромаштва.
- Повратници по основу споразума о реадмисији неретко имају проблем недостатка или немогућности прибављања личних докумената, нарочито за децу рођену у иностранству, те проблем с документацијом везаном за школовањем деце.
- Неопходно је да се издвоје приоритети на које ће овој локални план покушати да одговори, као и да се подстиче активизам и конструктивна сарадња самих корисничких група у процесу реализације Плана. Потребно је процес планирања засновати на партнерској сарадњи актера, подстицању транспарентности њиховог рада и подели одговорности.
- озбиљности и обим проблема са којима се суочва популација избеглих, интерно расељених и повратника намеће плански и фазни приступ њиховом решавању. Ово се нарочито односи на проблем становања који захтева значајне ресурсе. Неопходно је планирати решавање ових проблема кроз потпуну усклађеност програмских и финансијских аспеката плана и уз систематско издвајање дела средстава из локалног буџета и планирање начина за прикупљање средстава кроз различите нове пројекте или привлачење већ постојећих донатарских и кредиторских пројеката.
- Решавање питања положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника је неопходно још од процеса планирања повезати са општим, већ дефинисаним развојним трендовим Општине. У том смислу, овај Локални план би требало да осване елементе социјалне

интеграције избеглих, интерно расељених лица и повратника – становање, повеже са опредељенима у просторном уређењу Општине, развоју привреде и других делатности.

- У процесу израде Локалног плана неопходно је узети у обзир, с једне стране, реално постојеће локалне ресурсе и чињеницу да су избегла, интерно расељена лица и повратници једна од бројних друштвено расељених група, а с друге стране, уважавати оне њихове потребе и проблеме који су специфични резултат избеглиштва и расељеништва.

П о г л а в љ е 4.

Приоритетне групе

Основни критеријум за избор приоритетних група локалног плана за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника у Општини Пирот су следећи:

- Егзистенцијална и стамбена угроженост циљне групе;
- Бројност циљне групе погођене одређеним проблемом;
- Хитност решавања проблема;
- Досадашњи ниво обухвата лица и група организованом друштвеном подршком;
- Истовремена погођеност циљне групе већим бројем проблема;
- Мандат и одговорност локалне самоуправе у односу на проблем.

Приоритетне групе овог Локалног акционог плана, одабране су на основу наведених критеријума су следеће:

- Избегли и интерно расељени у приватном смештају који немају трајно решено стамбено питање;
- Незапослени, радно способни избегли, интерно расељени и повратници без квалификација које одговарају потребама локалне привреде;
- Вишечлане и вишегенерацијске породице избеглих, и интерно расељених лица и повратника;
- Породице избеглих, и интерно расељених лица и повратника чији је члан/ови ОСИ, хронично болесна особа и/или дете са сметњама у развоју;
- Самохране родитељи;
- Једночлане породице избеглих и интерно расељених лица, претежно старије особе.

П о г л а в љ е 5.

Општи и специфични циљеви

Општи циљ:

Општи циљ Локалног акционог плана за период 2013-2016.г. Је унапређење социјално-материјалног положаја и животног стандарда избеглица, ИРЛ и повратника кроз програме стамбеног збрињавања и економског оснаживања, што ће дугорочно посматрано допринети и побољшању демографске ситуације у овој општини.

Специфични циљеви овог Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглица, интерно расељених лица и повратника у Општини Пирот за период су следећи:

Специфични циљ 1: До краја 2016.године, у складу са мерама демографске популационе политике Општине, стамбено забринути најмање 8 породица избеглица, ИРЛ и повратника кроз програм откупа кућа са окућницом.

Специфични циљ 2: До краја 2016. године стамбено збринути најмање 15 породица избеглих, ИРЛ и повратника доделом пакета грађевинског материјала за завршетак започетих стамбених објеката или адаптацију постојећих безусловних објеката.

Специфични циљ 3: До краја 2016. године економски оснажити и осамосталити најмање 20 избеглица, ИРЛ и повратника кроз програме самозапошљавања, односно путем доделе средства за доходовне активности.

П о г л а в љ е 6.

Активност – задаци за реализацију ЈАП-а

Специфични циљ 1: до краја 2016. године, у складу са мерама популационе политике Општине, стамбено збринути најмање 8 породица избеглица, ИРЛ и повратника кроз програм откупа кућа са окућницом.							
Активности	планирано време реализације активности	Очекивани резултат	Индикатор(и)	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет ЈС и/ или остали локални ресурси	Остали извори		
1.1. Обезбеђивање финансијских средстава за откуп домаћинства		Обезбеђена потребна финансијска средства	Износ обезбеђених финансијских средстава	Људски ресурси		Локална самоуправа	КИРС
1.2. Формирање комисије за избор корисника	15 дана	Формирана комисија	Одлука о формирању комисије.			Председник Општине	
1.3. Доношење правилника и огласа за избор корисника	7 дана	Усвојен текст правилника и огласа.	Записник			Комисија за избор корисника	

1.4.Објављивање огласа за откуп домаћинства	2 месеца	Објављен оглас, прикупљене пријаве	Број пријављених потенцијалних корисника	Људски ресурси, простор и опрема за рад		Општинска комисија, ЈС	КИРС
1.5. избор потенцијалних корисника и обилазак кућа за откуп	3 недеље	Утврђена листа потенцијалних корисника	Записници и конкурсна комисија			Комисија за избор корисника	
1.6. израда и објављивање прелиминарне листе	15 дана	Утврђена и објављена прелиминарна листа	Записници, извештаји	Људски ресурси		Општинска комисија, Локална самоуправа	КИРС
1.7. избор корисника и објављивање коначне листе	15 дана	Утврђена листа од најмање корисничких породица за које ће бити откупљена домаћинства, склопљени уговори с корисницима	Број склопљених уговора			Комисија за избор корисника	
1.8. потписивање споразума између донатора и власника	10 дана	Потписани споразуми	Број потписаних споразума			Донатор, власник, корисник	Локална самоуправа
1.9. потписивање купопродајног уговора	7 дана	Потписани купопродајни уговори	Број потписаних уговора			Власник, корисник	Локална самоуправа, КИРС
1.10. Усељавање откупљених домаћинства	15 дана	Усељено најмање домаћинства	Број усељених домаћинства	Људски ресурси, транспортна средства		Локална самоуправа	КИРС медији

1.11. Медијска презентација целокупне реализације програма		Објављене информације о програму на локалним ТВ каналима и штампаним медијима	Број и врста ТВ прилога о програму, број чланака у новинама	Простор и време у локалним медијима		Локална самоуправа	КИРС, локални медији
1.12. Праћење реализације и оцена успешности програма	6-12 месеци	Прикупљање и анализирање информација о реализацији програма, писање извештаја, оцењена успешност	Број и врста анализираних информација, број и врста извештаја и препорука	Особе задужене за праћење и оцењивање овог дела ЈАП-а		Локална самоуправа	КИРС

Специфични циљ 2: До краја 2016. године стамбено збринути најмање 15 породица избеглих, ИРЛ и повратника доделом пакета грађевинског материјала за завршетак започетих стамбених објеката или адаптацију постојећих безусловних објеката.

Активности	планирано време реализације активности	Очекивани резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Будет ЛС и / или остали локални ресурси	Остали извори		
2.1. Формирање комисије	15 дана	Формирана Комисија	Одлука о формирању Комисије			скупштина Општине	
2.2. Доношење правилника и израда критеријума за одабир приоритетних породица	7 дана	Донесен правилник, израђени критеријуми	Квалитет правилника и критеријума	Постојећи Људски ресурси		Општинска комисија	КИРС
2.3. расписивање огласа	4 недеље	Оглас објављен	Садржај и услови конкурса			Општинска комисија	
2.4. избор корисника и израда прелиминарне листе	15 дана	Утврђена и објављена прелиминарна листа	Записници, извештаји			Општинска комисија	
2.5. израда и објављивање коначне листе	8 дана	Утврђена коначна листа.	Записник	Постојећи Људски ресурси		Општинска комисија	КИРС
2.6. расписивање тендера и одабир најбољег добављача	6 недеља	Тендер расписан и одабран најбољи понуђач	Садржај и услови тендера, садржај понуда			Општинска комисија	
2.7. потписивање уговора са добављачем	8 дана	Потписан уговор	Услови и садржај уговора			Општинска комисија	
2.8. потписивање уговора са корисницима	8 дана	Потписани уговори	Садржај уговора				
2.9. испорука грађевинског материјала	30 дана	Подељена помоћ	Садржај и квалитет помоћи	Постојећи Људски ресурси		Повереник, општинска комисија	КИРС

2.10. праћење уградње грађевинског материјала	6 месеци	Пропраћена реализација програма и уградње материјала	Квалитет и ниво остварености			Повереник, општинска комисија	КИРС
2.11. извештај о реализацији програма	6-12 месеци од дана испоруке	Реализација документована	Садржај и критеријуми извештаја			Повереник, општинска комисија	КИРС

Специфични циљ 3: До краја 2016. године економски оснажити и осамосталити најмање 20 избеглица, ИРЛ и повратника кроз програме самозапошљавања, односно путем доделе средстава за доходовне активности.

Активности	планирано време реализације активности	Резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет ЛС и /или остали локални ресурси	Остали извори		
3.1. потписивање меморандума (донатори, КИРС, локална самоуправа)	1 месец	Потписан меморандум	Услови и садржај меморандума			Донатор, КИРС, локална самоуправа	
3.2. обезбеђење средстава кроз уговор о додели средстава за економско оснаживање једница локалне самоуправе	1 месец	Обезбеђена средства	Износ средстава			Донатор, локална самоуправа	
3.3. Формирање комисије на нивоу локалне самоуправе	15 дана	Формирана комисија	Одлука о формирању комисије.			Скупштина општине	
3.4. усвајање правилника и огласа	7 дана	Усвојен текст правилника и огласа.	Садржај и услови правилника			Комисија за избор корисника	
3.5. расписивање јавног позива	1-2 недеље	Јавни позив расписан	Садржај и услови јавног позива			Комисија за избор корисника	
3.6 избор корисника и евентуално организовање обуке	15-30 дана	Корисници одабрани	Садржај листе и структура корисника			Комисија за избор корисника	

3.7 јавна набавка опреме, машина и друге робе која је предмет пакета доходних активности	1-3 месеца	Јавна набавка спроведена	Документација порпуна				
3.8 избор најповољнијег добављача	7 дана	Најповољнији добављач одабран	Садржај понуда				
3.9 потписивање уговора са корисником програма	7 дана	Уговори потписани	Услови и садржај уговора				
3.10 потписивање уговора са добављачем	7 дана	Уговори потписани	Услови и садржај уговора				
3.11 испорука грантова		Грантови испоручени	Садржај и квалитет грантова				
3.12 Праћење реализације и оцена успешности програма	24 месеца	Прикупљање и анализирање информација о реализацији програма, оцењена успешност	Број и врста анализираних информација, број и врста извештаја и препорука			Локална самоуправа	КИРС

П о г л а в љ е 7.

Р е с у р с и – Б у џ е т

Процењено је да ће за реализацију *Локалног плана за унапређење положаја избеглица, ИРЛ и повратника за период 2013-2016.* године бити укупно потребно око **евра**.

Средства за реализацију овог Локалног акционог плана обезбеђиваће се из различитих извора: делом из буџета локалне самоуправе, делом из донаторских средстава, односно кроз пројекте који ће се развити на основу овог Локалног плана, као и из других доступних извора. Из буџета локалне самоуправе планира се издвајање најмање 10% што отприлике износи **евра** за цео период реализације *ЛАП-а*.

У реализацији овог ЛАП-а, полазиће се од идентификовања и коришћења свих већ постојећих ресурса у локалној заједници (људских и материјалних), а инсистираће се и на већој самоорганизованости и учешћу ресорних министарстава у реализацији активности ЛАП-а.

П о г л а в љ е 8.

А р а ж м а н и з а п р и м е н у

Аражмани за примену *Локалног акционог плана* у Општини Пирот обухватају **локалне структуре** и различите мере које ће обезбедити његово успешно спровођење. У оквиру локалних структура, разликују се :

- Структуре за управљање процесом примене *ЛАП-а*
- Структуре које су оперативне и примењују *ЛАП*

Структуру за управљање процесом примене *ЛАП-а*, након његовог усвајања, представља ће **Савет за управљање миграцијама** и трајна решења који је учествовао у његовој изради. Савет ће направити План управљања применом *локалног плана*.

Задаци овог Савета, као управљачке структуре су следећи:

- Одговара за вођење целокупног процеса примене *Локалног плана*.
- Именује локалне тимове за управљање пројектом.
- Обезбеђује приступ и прикупљање података и информација у електронској форми
- Одржава контакте са свим учесницима у реализацији *Локалног плана*.
- Управља процесом праћења и оцењивање успешности *Локалног плана*.
- Одржава контакте са јавношћу и доносиоцима одлука у локалној самоуправи.

Оперативну структуру за примену овог *Локалног акционог плана* чиниће институције, организације и тимови формирану у циљу непосредне реализације плана и пројекта развијених на основу *Локалног плана*.

У складу са *Локалним акционим планом*, биће реализована подела улога и одговорности међу различитим актерима у локалној заједници – партнерима у реализацији. Сваки актер ће у складу са принципом јавности и транспарентности рада водити одговарајућу евиденцију и документацију и припремати периодичне извештаје о раду. Извештаји ће бити полазна основа за праћење и оцењивање успешности рада.

Оперативна структура за примену *Локалног плана* има следеће задатке и одговорности.

- Реализација *Локалног акционог плана*
- Непосредна комуникација са корисницима услуга.
- Редовно доставља извештаје секретару Савета.
- Унапређење процеса примене *Локалног плана* у складу са сугестијама и препорукама управљачке структуре.

Поглавље 9.

Праћење и оцена успешности

- **Циљ праћења и оцене успешности (мониторинга и евалуације)** ЛАП-а је да се систематично прикупљају подаци, прати и надгледа процес примене и процењује успех ЛАП ради предлагање евентуалних измена у активностима на основу налаза и оцена.
- **Временски оквир:** Мониторинг (као систематски процес прикупљања података) спроводи се континуирано за период 2013-2016. Евалуација (као анализа података и доношење оцене о успешности) вршиће се периодично - једном годишње и подносиће се извештај Скупштини општине Пирот. Финална евалуација обавиће се на крају 2016. године.
- **Предмет мониторинга и евалуације:** Мониторинг и евалуација укључују целовито сагледавање испуњења активности - задатака и специфичних циљева.
- **Кључни индикатори утицаја** за праћење и оцењивање успешности примене Локалног плана ће бити следећи:
 - Број нових услуга - локалних мера / програма за избегла, интерено расељена лица и повратнике;
 - Обухват избеглих, ИРЛ и повратника новим услугама и мерама;
 - Структура корисника/ца услуга и мера / програма;

- Ниво укључености различитих актера у пружање услуга избеглим,ИРЛ и повратницима у локалној заједници;
- Обим финансијских средстава издвојених за услуге избеглим,ИРЛ и повратницима;
- Структура финансијских средстава издвојених за услуге избеглим, ИРЛ и повратницима (буџет локалне самоуправе, донаторска средства, други извори...).

○Процесни индикатори су дефинисани у склопу табеле Локалног акционог плана.

Поглавље 10.

ПОПУЛАЦИОНА ПОЛИТИКА ОПШТИНЕ ПИРОТ

Према резултатима пописа из 2011.године на територији Општине Пирот живи 57.928 становника, од чега стално пребивалиште има 57.450, док су 478 становника на привременом раду у иностранству. У поређењу са резултатима пописа из 2002.године, види се да је током једне деценије становништво смањено за чак 5.881 становника.

Општина Пирот је изразито миграционо подручје, посебно после 1981.године услед све веће разлике између одлазака са посматраног подручја и непостојање развојне националне демографске политике, која би постојеће становништво задржала. Ове миграције ће несумњиво, дугорочно утицати на демографски развитак територија обухваћених овом појавом.

Основне обележје кретања становништва општине Пирот је стална депопулација још од 1980.године. Посебно је изражена депопулација у периоду 1981-1991. Основни разлози депопулације су: негативни природни прираштај и висок степен незапослености. Одлазило је младо способно становништво, тако да је старосна структура врло неповољна тако да је пописом из 2012.године 48 % чини становништво старије од 65 година. По демографским

критеријумима када учешће ове добне групе у укупном становништву прелази 15% реч је о старосној популацији.

Становништво дечјег узраста (0-3 и 4-6) испољава тенденцију пада, основни узрок смањења броја деце настао је услед смањења наталитета али и из социо-економских разлога.

Оно што са сигурношћу можемо да тврдимо, да смо значајан пораст наталитета можеда заустави процес демографског старења, што уједно представља проблеме ширих размера. А да би се побољшала демографска слика Србије неопходно је унапредити социјалну и економску политику како би се становништво задржало.

У делу: анализа ситуације

Циљ будућих демографских кретања у општини Пирот односи се на успоравање негативних трендова у кретању укупног броја становника испречавање даљег погоршавања виталних карактеристика популације, као и на стварање услова за повећање степена запослености у насељима.

Планиране активности Општине Пиорт су:

- Оживљавање природног прираштаја и регенерација становништва
- Обучавање и виши ниво образовања-усклађивање образовања са актуелним потребама привриде, увођење кратких образовних семинара, посебно за водеце кадрове.
- Реинтеграција и флексибилност-интеграција дела становништва без посла, посредовање у запошљавању младих људи, подршка за превођење сиве економије у легалне такове и сл.
- Побољшање за „маргиналне групе“, као што су избегла, интерно расељена лица и повратници по Споразуму о реадмисији, затим хендикепирани стари људи, недовољно образовани, итд.
- Пордшка samozapošljavanje-стварање повољних услова у руралним подручјима за samozapošljavanje, преорјентацијом и преквалификацијом, стамбена изградња и откуп сеоских домаћинстава за избегла, интерно расељена лица, младе брачне парове и стручњаке.

У делу: Општи закључци

Имајући у виду лошу демографску ситуацију, смањење броја становништва и општу депопулацију, овај план представља део локалних напора усмерених ка поправљању овакве неповољне ситуације, активности које су усмерене на стамбена решења, нарочито откуп домаћинства са окућницом.

У делу: Специфични циљеви

У периоду 2012-2016.године, у складу са популационом политиком општине, стамбено збринуте најмање 15 породица избеглих, ИРЛ и повратника по Споразуму о реадмисији кроз откуп сеоских домаћинстава са окућницом.